

«Όταν ανοίγουν ο ουρανοί» - Αποχαιρετισμός στον Λυκούργο Αγγελόπουλο

[Πολιτισμός](#) / [Βυζαντινή Μουσική](#) / [Μορφές](#)

[Δήμητρα Αγγελίδου](#)

Ο τίτλος προέρχεται από δημοσίευση στα “Πολιτικά Θέματα” το Δεκέμβριο του ’85 με θέμα το έργο της Ελληνικής Βυζαντινής Χορωδίας και του Λυκούργου Αγγελόπουλου

“Η βυζαντινή μουσική μου θυμίζει τις τοιχογραφίες του Θεόφιλου, όπου ο Οδυσσέας Ανδρούτσος υπάρχει πλάι στον Μεγαλέξανδρο” είχε πει σε συνέντευξή του ο Λυκούργος Αγγελόπουλος, ιδρυτής και διευθυντής της Ελληνικής Βυζαντινής Χορωδίας. Ο Λυκούργος Αγγελόπουλος έφυγε από τη ζωή εκπληρώνοντας το “κοινόν χρέος”. Το έργο του γνωστό στον κόσμο της Βυζαντινής Μουσικής αλλά και της Ορθοδοξίας και του Πολιτισμού γενικότερα. Οι μαρτυρίες όμως των ανθρώπων που τον γνώρισαν είναι μια σημαντική παρακαταθήκη αυτές τις ώρες και με αυτόν τον τρόπο αποδίδεται, στο ελάχιστο, φόρος τιμής στον Πρεσβευτή του Ελληνικού Πολιτισμού. Ο Ν. Ζίας σε δημοσιευμένη κριτική παρουσίαση έγραφε ότι “πέρα από τον καθαρά αισθητικό και πολιτιστικό χαρακτήρα της προσφοράς

του, που γίνεται έργο εθνικό, υπάρχει και ένα άλλο στοιχείο. Διακονώντας ως πρωτοστάτης σε αναλόγιο κεντρικής εκκλησίας των Αθηνών (Αγία Ειρήνη Αιόλου) διοργάνωσε μέσα στα πλαίσια του Ορθόδοξου εορτολογίου μια σειρά λατρευτικών και λειτουργικών ακολουθιών. Σημειώνουμε ιδιαίτερα τις ολονύχτιες σχεδόν αγρυπνίες που τελούνται κατά το αγιορείτικο τυπικό μέσα στην καρδιά της πολύβουης οδού Αθηνάς. Αυτή η αναβίωση της λειτουργικής παράδοσης είναι γεγονός εξαιρετικά σημαντικό και ξεπερνάει κατά πολύ ηχηρές διακηρύξεις για λειτουργική αναγέννηση, επιστροφή στην παράδοση κλπ που πολλές φορές μένουν μόνο λόγια.”

“Η προσέγγιση της ορθόδοξης μουσικής οφείλει, αφενός να σέβεται την παράδοση, αφετέρου να την αντιμετωπίζει ως τέχνη” έγραφε σε άλλη δημοσίευση ο Μάριος Μαυροειδής, με αφορμή μια εμφάνιση της Ελληνικής Βυζαντινής Χορωδίας στη Ραβένα. Και συμπλήρωνε ότι “την άποψη αυτή υπηρετεί με συνέπεια ο Λυκούργος Αγγελόπουλος ο οποίος με αφετηρίες την ογκώδη θεωρητική και πρακτική διδασκαλία του Σίμωνα Καρά, στον οποίο μαθήτευσε για πολλά χρόνια, και την αγιορείτικη μουσική παράδοση που μελέτησε από κοντά, κατάφερε να δημιουργήσει ένα κύκλο αδιάκοπης μουσικής δραστηριότητας η οποία υπερβαίνοντας τα συμβατικά επίπεδα της ψαλτικής, περνάει στο χώρο της μουσικολογικής έρευνας.” Αυτή η υπέρβαση των συμβατικών επιπέδων της ψαλτικής όμως φαίνεται ξεκάθαρα και από ένα άρθρο της Μαρίας Μαρκογιάννη το '85 που αφορά σε μια ολονύκτια αγρυπνία που είχε πραγματοποιηθεί σε έναν ιστορικό ναό της Κολονίας στις 20 Μαΐου, στη μνήμη Αγίου Κωνσταντίνου και

Ελένης. “Το εκκλησίασμα ήταν πάνω από 1.000 άτομα με πολλούς νέους. Ανάμεσά τους πολλές προσωπικότητες του πνευματικού και καλλιτεχνικού κόσμου της Κολονίας. Την αναμετάδοση παρακολούθησαν πολλές εκατοντάδες χιλιάδες, όχι μόνο μέσα στη Γερμανία αλλά και στις γειτονικές χώρες. Η επιτυχία ήταν μεγάλη αν κρίνει κανείς από τη ζήτηση ταινιών και κασετών.”

Και για τους πιο ειδικούς, σε συνέντευξή του στην Πεμπτουσία πριν από λίγο καιρό* ο Κωνσταντίνος Αγγελίδης, καλλιτεχνικός διευθυντής του Βυζαντινού Χορού “Τρόπος” και επί χρόνια μέλος της Ελληνικής Βυζαντινής Χορωδίας, τόνιζε ότι “πολλοί διηύθυναν ή διευθύνουν εκκλησιαστικές χορωδίες. Η συνολική παρουσία του Λυκούργου Αγγελόπουλου όμως, όπως αυτή έχει καταγραφεί με την Ελληνική Βυζαντινή Χορωδία σε χιλιάδες συναυλίες, ακολουθίες, έχει δώσει καρπούς στην έκφραση, τη σαφήνεια των μουσικών γραμμών, τον τονισμό των θέσεων, με την ταυτόχρονη εννοιολογική παρουσίαση του ποιητικού κειμένου, τις εναλλαγές των ήχων με μια μοναδική περιγραφική κίνηση των χεριών και των δακτύλων που μας οδηγούν στους χειρονόμους των βυζαντινών χρόνων. Και συνέχιζε λέγοντας ότι “δεν μπορεί να λησμονήσει κανείς την αίσθηση της ρυθμικής αγωγής των μελών στη διεύθυνσή του που περνά ως αίσθηση, όχι μόνο στους χορωδούς, αλλά και στο ακροατήριο, απαύγασμα της εμπειρίας του από ευρωπαϊκές χορωδίες, της επικοινωνίας και συνεργασίας του με συνθέτες Έλληνες και ξένους. ” Όλα αυτά δεν είναι τυχαία όταν πρόκειται για τον άνθρωπο αυτό που τιμήθηκε από τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Κωνσταντίνο Στεφανόπουλο με τον Αργυρού Σταυρό του Τάγματος του Φοίνικος (2004) και από

την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος με τον Χρυσούν Σταυρόν του Αποστόλου Παύλου (2006), ενώ έλαβε από τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ. κ. Βαρθολομαίο το οφφίκιο του Άρχοντος Πρωτοψάλτου της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας. Ο Λυκούργος Αγγελόπουλος έφυγε, αλλά άφησε πίσω εκτός από το έργο του και την αγωνιώδη προσπάθειά του να αναδείξει την αξία του ελληνικού μουσικού πολιτισμού στην παγκόσμια μουσική. Άλλωστε, όπως έλεγε ο ίδιος "το να βιώσουμε και να καλλιεργήσουμε τη βυζαντινή μας μουσική είναι τελικά θέμα παιδείας."

*Το άρθρο γράφτηκε τον Μάιο του 2014

<https://bit.ly/3LjqFmd>